



รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา

The Administrative Model towards Excellence of Colleges under the Office of
the Vocational Education Commission

รังสันต์ นุสดี*

Rungsun Nusati

ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน**

Teeppipat Suntawan

สุพัตนา หอมบุบผา**

Supattana Hombubpha

Received : August 24, 2023

Revised : April, 29, 2024

Accepted : July 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
2. สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา และ 3. ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ
ของสถานศึกษา ประชากรเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน
433 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบบันทึก
การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ
สถานศึกษา มี 7 องค์ประกอบ คือ (1) คุณภาพผู้เรียน (2) นโยบาย แผนงานและงบประมาณ (3) ภาวะผู้นำของ
ผู้บริหาร (4) การส่งเสริมและกำกับติดตามผู้เรียน (5) เครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ (6) นวัตกรรมและ
เทคโนโลยี และ (7) การพัฒนาบุคลากร 2) รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ประกอบด้วย
5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้าสู่ความสำเร็จ ส่วนที่ 2 กระบวนการสู่ความสำเร็จ ส่วนที่ 3 ผลผลิต

*นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Doctor of Education Student Field of Study, Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat
University(Corresponding Author) e-mail: rungsunnusati@gmail.com

**อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Lecturer in the Doctor of Education Program Field of Study, Educational Administration Nakhon
Sawan Rajabhat University

ส่วนที่ 4 ผลลัพธ์ และส่วนที่ 5 เจาะลึกสู่ความสำเร็จ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษามีผลการประเมิน ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ / การอาชีวศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this study was to develop the administrative model towards excellence of colleges under the office of the vocational education commission with the following objectives: 1. to survey and synthesize the component the administrative model towards excellence of colleges, 2. to create and examine the administrative model towards excellence of colleges and 3. to evaluate the administrative model towards excellence of colleges. Research methods were population of 433 administrators of vocation college under office of the vocational education commission. The number of sample was 400. Research instruments were an interview form, a questionnaire, a connoisseurship record form and a model evaluation form. The statistics used were mean, standard deviation and exploratory factor analysis. The results were indicated below. 1) The findings revealed that there were 7 components, namely (1) learner quality (2) policies, plans and budgets (3) executive Leadership (4) promotion and supervision of learners (5) promotion of administrative systems (6) innovation and technology and (7) personnel development. 2) The administrative model towards excellence of colleges consists of five main components : (1) input (2) process (3) output (4) out come and (5) conditions for success. 3) The result of the evaluation of the model in terms of accuracy, propriety, feasibility, and utility showed that it was rated at high quality.

Keywords : Administrative Model Towards Excellence / Vocational

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและการติดต่อสื่อสารที่มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันเป็นสภาพไร้พรมแดน โดยเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม กระบวนการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของคนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และ

สติปัญญา เพื่อให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความรู้ มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันดีงามทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งจะทำให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุล ยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างทักษะความรู้และความสามารถในการปรับตัวให้มีความรู้และทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ได้อย่างเท่าทัน มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงไป ของสิ่งต่างๆ โดยเริ่มจากการเรียนการสอนให้คนพึ่งพาตนเองและมีทักษะอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จากนั้นให้พัฒนาทักษะอาชีพให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น ซึ่งงานพัฒนาทักษะอาชีพเป็นความรับผิดชอบหลักของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ต้องผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ โครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) เพื่อผลิต และพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศตามนโยบายประเทศไทย 4.0 เหมาะสมกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สถานศึกษาที่มี ศักยภาพจำนวน 120 แห่ง 42 สาขาวิชา/สาขางาน เป็นศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีสถานศึกษาที่มีศักยภาพจำนวน 50 แห่ง 19 สาขาวิชา/สาขางาน ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจ ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management: CVM) ที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระหว่างสถานศึกษา กลุ่มทั่วไป (Standard) กลุ่มเชี่ยวชาญเฉพาะ (Expert) และกลุ่มความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะ (Excellent Center) (Office of the Vocational Education Commission, 2022, p. 1) ซึ่งในโครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษานี้ จะเน้นเฉพาะสถานศึกษาที่มีศักยภาพแล้วพัฒนาให้มีศักยภาพและสมรรถนะที่สูงขึ้น ทำให้มีอีกหลายสถานศึกษาที่มี ศักยภาพไม่ถึงเกณฑ์ที่โครงการกำหนดแต่ต้องการจะพัฒนาการจัดการจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

จากข้อมูลและปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน สถานศึกษาต้องตระหนักในภารกิจหลักโดยมุ่งกำหนดเป้าหมาย วางแผน และดำเนินการสู่ความสำเร็จ ซึ่งการกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมดำเนินงานต้องคำนึงถึงกฎหมาย นโยบาย และความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นันหมายถึงการนำไปสู่สถานศึกษาคุณภาพซึ่งเป็นกลไกในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศและเกิดความเสมอ

ภาคในการบริการทางการศึกษาให้เท่าเทียมและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของทุกคน ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไปประยุกต์ใช้ด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มี 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวิธีการดำเนินการ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งหมด จำนวน 433 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 400 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 แบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม
 - 2.3 แบบสอบถามการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ในข้อคำถามจำนวน 123 ข้อ และได้ข้อคำถามที่มีความเหมาะสม 123 ข้อ

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 สรุปรจากแบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.2 ใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ 13 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบายระดับนโยบาย 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาเอก 7 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย 3 คน

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแบบสัมภาษณ์มาสังเคราะห์สรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษาได้ 123 ตัวแปร และนำตัวแปรที่ได้ไปใช้ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) ทดลองกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 30 คน นำมาคำนวณหาความเที่ยง (Reliability Statistics) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

4.2 นำแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือการวิจัยที่สมบูรณ์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน รวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) และตั้งชื่อองค์ประกอบตามปัจจัยที่สัมพันธ์กัน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวิธีการดำเนินการ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

จัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบาย 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาเอก 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 นำองค์ประกอบที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) นโยบาย แผนงานและงบประมาณ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การส่งเสริมและกำกับติดตามนักเรียน 5) เครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ 6) นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 7) การพัฒนาบุคลากรนำองค์ประกอบที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาทำการร่างรูปแบบ

3.2 รวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้ จัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 เวลา 9.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมนิมมารดี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4 จังหวัดนครสวรรค์ มีผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบายจำนวน 3 คน ดังนี้ 1) ผอ.สมคิด บุญเทวี (บริหาร ระดับสูง) 2) ดร.มะณู คุ่มกล้า (บริหาร ระดับต้น) 3) ผอ.จักรพงษ์ สงล่า (อำนวยการ ระดับต้น) ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน ดังนี้ 1) ดร.ปรีวิชญ์ ไชยประเสริฐ (ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ) 2) ดร.แทน โมรราย (ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ) 3) ผอ.สุชาติ จินดาแจ้ง (ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ) 4) ดร.สิริลักษณ์ ศรีธอง (ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ) 5) ดร.ทรงวุฒิ เรือนไทย (ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ) และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน ดังนี้ 1) ผศ.ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง (รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์) 2) ผศ.ดร.สายทิพย์ ยะพู (รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์) 3) ผศ.ดร.ปพนสรรค์ โพธิพิทักษ์ (ประธานหลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา) เพื่อตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านความถูกต้องและ ความเหมาะสม

3.3 ปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์เสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 การตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวิธีการดำเนินการ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูลในการประเมินรูปแบบ คือ ผู้อำนวยการ 10 คน ที่มีวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (คศ.4)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00

2.2 แบบประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดทำคู่มือการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนำส่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

3.2 ดำเนินการให้ผู้อำนวยการ วิทยฐานะ ระดับ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 10 คน ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1 การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.67 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.53

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1.2.1 องค์ประกอบที่ 1 มี 13 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “คุณภาพผู้เรียน” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 - .76 มีค่า Eigenvalues = 53.21 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 1 = 41.90 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 1 ประกอบด้วย 1) ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม มีจิตอาสา กล้าคิด กล้าทำ 2) ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างคุณค่าให้ตนเองตามเป้าหมายที่กำหนด 3) ผู้เรียนมีความรู้ การเป็นผู้ประกอบการและมีทักษะบริหารจัดการด้านการเงิน 4) ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 5) ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือฝึกงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานภายนอกหรือสถานศึกษาอื่นที่มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ 6) ผู้เรียนมีทักษะการทำงานที่ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ ในสาขาที่เรียน 7) ผู้เรียนปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตยและให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม 8) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ 9) ผู้เรียนได้เรียนหลักสูตรระยะสั้นตามความสนใจและการเข้าถึงแพลตฟอร์มต่างๆ 10) ผู้เรียนสื่อสารได้ 2 ภาษา 11) ผู้เรียนให้มี

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น อย่างเป็นระบบ 12) ผู้เรียนได้รับทุนการศึกษาและทุนอื่นๆ ตามความจำเป็น และ 13) ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.2.2 องค์ประกอบที่ 2 มี 13 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “นโยบาย แผนงานและงบประมาณ” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .53 - .76 มีค่า Eigenvalues = 5.71 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 2 = 4.49 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 2 ประกอบด้วย 1) จัดทำตัวชี้วัดการทำงานในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา 2) กำหนดนโยบายและผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติ 3) กำหนดกลยุทธ์ในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากร 4) ชี้แจง แจกแจงนโยบายวัตถุประสงค์ แนวทางปฏิบัติตามแผนให้ทุกฝ่ายทราบชัดเจน 5) ดำเนินการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม นิเทศ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติการ 6) จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี 7) นำแผนกลยุทธ์ไปใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ 8) จัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาเพื่อมุ่งเน้นอนาคตและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นทุกด้าน 9) กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้ชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 10) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนงานมุ่งไปทางเดียวกัน 11) นำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกมาวางแผนจัดการศึกษา 12) การบริหารงบประมาณหมวดเงินบำรุงการศึกษามีความโปร่งใส และ 13) การบริหารจัดการ งานพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง การเงิน การบัญชี โปร่งใสและถูกต้องตามระเบียบ

1.2.3 องค์ประกอบที่ 3 มี 8 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ภาวะผู้นำของผู้บริหาร” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 - .76 มีค่า Eigenvalues = 4.02 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 3 = 3.16 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 3 ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน 2) ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ บริหารงานการเงิน การบัญชีด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง 3) ผู้บริหารนำหลักแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารมาปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ผู้บริหารมีความรอบรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนำมาใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ผู้บริหารมีหลักประชาธิปไตยในการบริหารงาน ใช้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ปัญหา 6) ผู้บริหารมีการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาล 7) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ควบคุมอารมณ์ได้ดีและแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และ 8) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ เป็นคนมีเหตุผล น่าเชื่อถือ

1.2.4 องค์ประกอบที่ 4 มี 6 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การส่งเสริมและกำกับติดตามนักเรียน” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 - .68 มีค่า Eigenvalues = 3.18 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 4 = 2.50 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่าองค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 4 ประกอบด้วย 1) จัดการศึกษาที่ยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการดำเนินงาน 2) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาด้วยการฝึกทักษะการทำงานในวิชาชีพของผู้เรียน 3) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถตามความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4) ครูที่ปรึกษาผู้เรียนรายบุคคล 5) ครูที่ปรึกษาดัดต่อสื่อสารกับนักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครอง ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ 6) มีระบบการกำกับ ติดตามการทำหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

1.2.5 องค์ประกอบที่ 5 มี 5 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “เครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .55 - .70 มีค่า Eigenvalues = 2.87 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 5 = 2.26 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่าองค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 5 ประกอบด้วย 1) มีเครือข่ายความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนกับสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภายนอกหรือสถานศึกษาอื่นที่ทันสมัย 2) มีระบบการสื่อสารภายในสถานศึกษา ที่มีความถูกต้องรวดเร็วได้มาตรฐาน 3) มีระบบการบริการผู้มาติดต่อราชการที่สะดวก มีมาตรฐาน 4) มีการเปรียบเทียบกระบวนการทำงานกับสถานศึกษาอื่นที่มีผลงานในระดับดีเยี่ยมแล้วนำมาปรับใช้งาน และ 5) จัดสุลักษณะพื้นฐานที่ครบถ้วน ปลอดภัย ถูกหลักอนามัย

1.2.6 องค์ประกอบที่ 6 มี 4 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “นวัตกรรมและเทคโนโลยี” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .61 - .73 มีค่า Eigenvalues = 2.61 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 6 = 2.06 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 6 ประกอบด้วย 1) นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและระบบการทำงาน 2) มีครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีสมรรถนะสูงของแต่ละสาขาวิชาชีพที่ทันสมัยตรงกับธุรกิจและอุตสาหกรรมปัจจุบัน 3) มีระบบการจัดเก็บเอกสาร ที่ทันสมัย สามารถค้นหาหรือตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว และ 4) มีอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่

1.2.7 องค์ประกอบที่ 7 มี 4 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การพัฒนาบุคลากร” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .51 - .73 มีค่า Eigenvalues = 2.43 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 6 = 1.91 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 7 ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับบุคลากร ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ 2) ส่งเสริมให้ครูมีประสบการณ์วิชาชีพ มีทักษะสูง ก้าวทันเทคโนโลยีตามลักษณะงานและอาชีพในสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง 3) ส่งเสริมให้ครูเขียนงานวิชาการ คู่มือ ตำรา และตีพิมพ์ เผยแพร่สู่สาธารณะ และ 4) บริหารงานด้านงานบุคคลด้วยความยุติธรรม

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้าสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย การบริหาร 4M (4m Management) การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management By Objectives: MBO) การพัฒนาคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management: TQM) รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) และการบริหารแบบแม็คคินซี (Mckinsey 7-s)

ส่วนที่ 2 กระบวนการสู่ความสำเร็จ คือ กระบวนการการบริหารเริ่มจากทำความเข้าใจกระบวนการดำเนินงาน แล้วนำองค์ประกอบหลักของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดเป็นวัตถุประสงค์หรือกำหนดเป็นเป้าหมายการบริหาร ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านนโยบาย แผนงานและงบประมาณ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการส่งเสริมและกำกับติดตามผู้เรียน ด้านเครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการพัฒนาบุคลากร และประยุกต์ใช้ตามหลักแนวคิดวงจรการบริหารของเดมมิง (P-D-C-A) ตามบริบทของสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 ผลผลิต

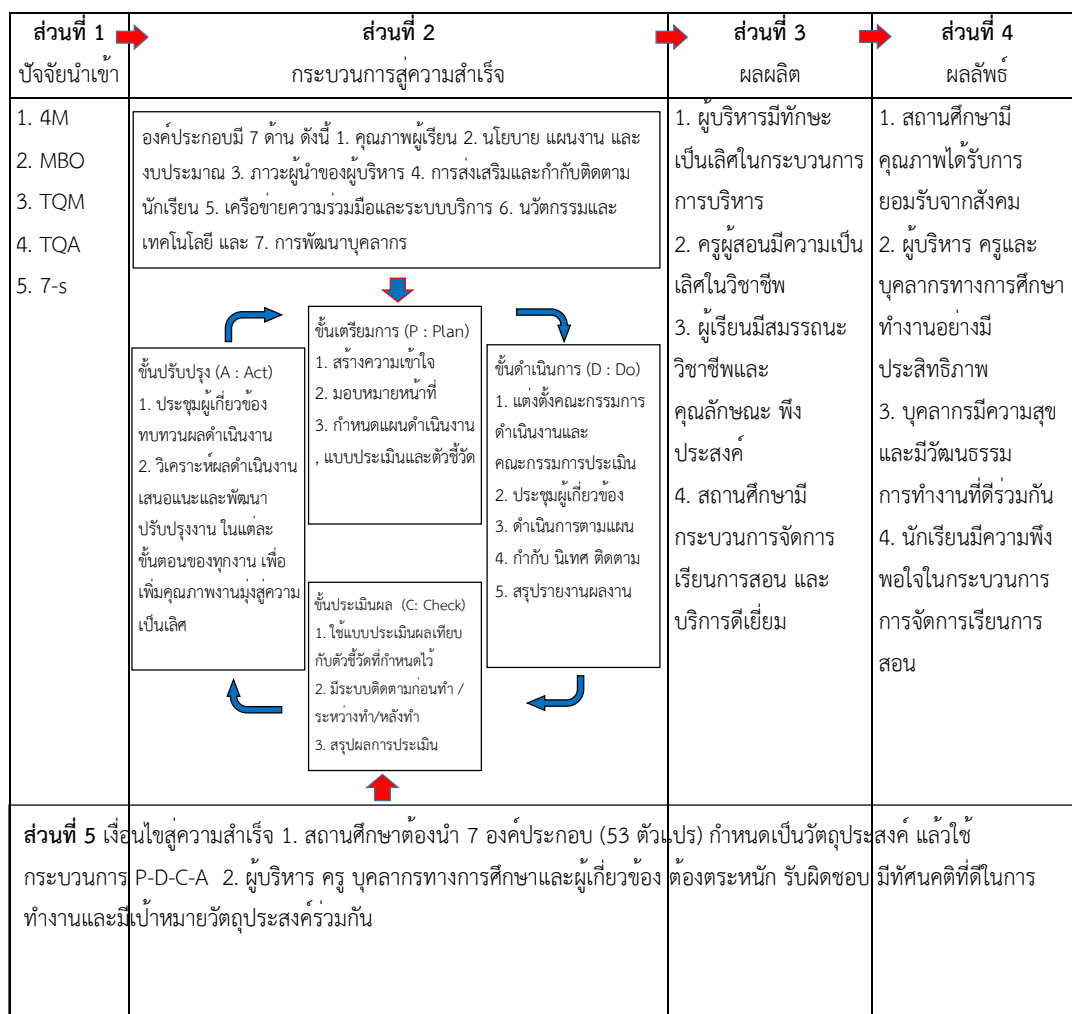
1. ผู้บริหารมีทักษะเป็นเลิศในกระบวนการบริหาร
2. ครูผู้สอนมีความเป็นเลิศในวิชาชีพ
3. ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพและคุณลักษณะพึงประสงค์
4. สถานศึกษามีกระบวนการจัดการเรียนการสอนและบริการดีเยี่ยม

ส่วนที่ 4 ผลลัพธ์

1. สถานศึกษามีคุณภาพได้รับการยอมรับจากสังคม
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. บุคลากรมีความสุขและมีวัฒนธรรมการทำงานที่ดีร่วมกัน
4. นักเรียนมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ส่วนที่ 5 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ (Conditions for Success)

1. สถานศึกษาต้องนำ 7 องค์ประกอบ (53 ตัวแปร) มากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ เพื่อใช้การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) แล้วใช้กระบวนการ P-D-C-A เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน โดยสามารถปรับเปลี่ยนประยุกต์รูปแบบให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานศึกษา อย่างเหมาะสม
2. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ต้องตระหนัก รับผิดชอบ มีทัศนคติที่ดีในการทำงานและมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหาร



ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 11 คน สรุปว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความถูกต้องและเหมาะสม

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า คู่มือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ 7 องค์ประกอบ คือ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) นโยบาย แผนงานและงบประมาณ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การส่งเสริมและกำกับติดตามผู้เรียน 5) เครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ 6) นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 7) การพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกองค์ประกอบที่ได้มานั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา มีเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาคือผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เรื่องการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกระบบ ทั้งการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปสู่การแข่งขันระดับสากลได้ ในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานั้น ผู้บริหาร บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีภาวะผู้นำ มีการวางแผนและ กำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ สามารถบริหารจัดการศึกษา สร้างความร่วมมือจากเครือข่ายทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ (Phongsak, 2019) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษามูลฐานสากลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษามูลฐานสากลของสถานศึกษา มี 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านครู 3) ด้านผู้บริหาร 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 6) ด้านการจัดการเรียนการสอน 7) ด้านความร่วมมือและการบริการวิชาชีพ และ 8) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ 53 ตัวแปร มาใช้กำหนดเป็นเป้าหมาย ทิศทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

องค์ประกอบที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่า Eigenvalues = 53.217 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 1 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีความจำเป็นที่ต้อง ได้รับการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษา ชุมชน ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ไว้ 4 ข้อ คือ 1) ยกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล 2) เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการอาชีวศึกษา 4) เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับ Mokkaranurak (2011) ได้วิจัยเรื่อง อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554-2564)

พบว่า การอาชีวศึกษาไทยควรมีแนวโน้มในการพัฒนา ต้องเน้นการพัฒนาด้านคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา ให้เป็นผู้มีความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้ มีทักษะชีวิต และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน สำคัญเป็นอันดับแรก

องค์ประกอบที่ 2 ด้านนโยบาย แผนงานและงบประมาณ มีค่า Eigenvalues = 5.711 มีนัยสำคัญเป็นอันดับ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีแนวทางประสานความร่วมมือกับองค์กร ชุมชน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากร ในการระดมความคิดเห็นมาวิเคราะห์ร่วมกับสภาพปัญหา บริบทสถานศึกษา ปัจจัย ภายในและปัจจัยภายนอก มาใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณ เป็นไปตามแนวคิดความเป็นเลิศของสถาบันมาตรฐาน และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่กล่าวว่า ความเป็นเลิศประกอบด้วย 7 ประการดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการด้านกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Ratshata (2019) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 พบว่า รูปแบบและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร 2) การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหาร จัดการแผนงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล 4) สร้างสรรค์พัฒนาวัตถุประสงค์พันธกิจ เป้าหมายของการบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและประเทศชาติ และ 5) การสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีทางอาชีวศึกษา และเป็นโครงสร้างหลักในการสนับสนุนการเป็นประเทศไทย 4.0

องค์ประกอบที่ 3 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีค่า Eigenvalues = 4.023 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 3 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งการวางแผน การดำเนินงาน การกำกับ นิเทศติดตามและประเมินผล เป็นไปตามหลักการรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสิงคโปร์ ที่มีด้านภาวะผู้นำเป็นเกณฑ์พิจารณาที่สำคัญอันดับแรก เนื่องจากด้านภาวะผู้นำ เป็นการตรวจประเมินระบบการนำองค์กรว่า ผู้นำระดับสูงขององค์กรมีการพัฒนาวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ง่ายต่อการเข้าใจและนำองค์กรไปสู่ ความเป็นเลิศ และมีการสื่อสารเป้าหมายและคุณค่าร่วมไปยังพนักงานทุกระดับ สอดคล้องกับ Boonyapo (2012) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พบว่า องค์ประกอบในการบริหารสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) การวางแผนกลยุทธ์ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล 5) กระบวนการบริหารจัดการ และ 6) ความคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอันดับ 1

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการส่งเสริมและกำกับติดตามนักเรียน มีค่า Eigenvalues = 3.183 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาที่ยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด โดยมุ่งเน้นการฝึกทักษะการทำงานในวิชาชีพของผู้เรียน และจัดกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน มีระบบการกำกับติดตามที่ครอบคลุม ชัดเจน สะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับ Kaewpo (2018) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครนายก พบว่า ด้านบทบาทในการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการสอนอย่างชัดเจน มีการจัดทำคู่มือการนิเทศอย่างเป็นระบบ และดำเนินการตามแผนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และด้านบทบาทในการประเมินผลการเรียนการสอน ควรมีการกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจนในการประเมิน จัดทำคู่มือในการประเมินผลการเรียนการสอน และมีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 5 ด้านเครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ มีค่า Eigenvalues = 2.870 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการใดๆ ของสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จมีคุณภาพมาตรฐาน จะต้องใช้กระบวนการหลากหลายมีประสิทธิภาพและได้รับความร่วมมือ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดรางวัลความเป็นเลิศโรงเรียนประเทศ ชื่องก จะมอบรางวัลความเป็นเลิศให้แก่โรงเรียน โดยด้านความร่วมมือ ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ ดังนี้ 1. สถานศึกษาต้องมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดย จัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การเชื่อมโยงกับผู้ปกครองและชุมชน โดยความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา โดยสถานศึกษากำหนดช่องทาง การสื่อสารอย่างดี และมีประสิทธิภาพ และ 3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับ Chomjai (2011) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระบบอาชีวศึกษาไตรภาคี พบว่า รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ประกอบด้วยความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ 2) ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ 3) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการระดมทรัพยากรซึ่งแต่ละด้านมีโอกาสความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีไปปฏิบัติจริง

องค์ประกอบที่ 6 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีค่า Eigenvalues = 2.617 มีนัยสำคัญเป็นอันดับ 6 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาต้องสามารถนำเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการภายในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเท่าทันเทคโนโลยี ปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับทฤษฎีของโรงเรียนในฝัน ที่กำหนดยุทธศาสตร์หลัก 5 ด้าน คือ 1) สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี คล่องตัวมีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม 2) การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ 3) สร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพมีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดกระบวนการการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 4) เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ การสื่อสารเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และ

5) ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็งอันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร สอดคล้องกับ Hatthaki (2013) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 4) ด้านการสร้างทีมงาน 5) ด้าน การประเมินตนเอง 6) ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และ 7) ด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่า Eigenvalues = 2.436 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 7 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถ ปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนอง ภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิด ความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น สถานศึกษาต้อง กำหนดนโยบายเกี่ยวกับบุคลากร ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ ส่งเสริมให้ครูมีประสบการณ์ วิชาชีพ มีทักษะสูง ก้าวทันเทคโนโลยีตามลักษณะงานและอาชีพในสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้ครู เขียนงานวิชาการ คู่มือ ตำรา และตีพิมพ์ เผยแพร่สู่สาธารณะ บริหารงานด้านงานบุคคลด้วยความยุติธรรม สอดคล้องกับ Leepairat (2017) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา พบว่า การบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล มีองค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) โรงเรียนเสริมสร้าง ชีตความสามารถของบุคลากรโดยการพัฒนาศักยภาพและความสามารถ ของบุคลากร 2) โรงเรียนมี วิธีการในการสร้างความผูกพันและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร 3) บุคลากรใน โรงเรียนรับรู้และปฏิบัติตามวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพของโรงเรียน 4) โรงเรียนดำเนินการ พัฒนา บุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ฟังก์ค์กร 5) โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าทางวิชาการ 6) โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 7) โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาเส้นทาง ความก้าวหน้า ในวิชาชีพของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ และ 8) โรงเรียนสร้างวัฒนธรรมคุณภาพและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งหมด 10 คน มีความเห็นสอดคล้องกัน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นว่ารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามี ความถูกต้องตามหลักการทฤษฎี มีความเหมาะสมกับบริบท ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้เป็นประโยชน์ ต่อสถานศึกษาในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าได้ทำการพัฒนา รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผ่าน กระบวนการต่างๆ มาอย่างเป็นขั้นตอนและเหมาะสม โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญระดับนโยบาย และ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ Reunthai (2018) ได้วิจัยเรื่อง

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ของสถาบันการอาชีวศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบ 9 อย่าง ได้แก่ 1) ผู้เรียน 2) บุคลากร 3) งบประมาณ 4) หลักสูตรการเรียนการสอน 5) การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน 6) สถานประกอบ 7) ความร่วมมือ 8) กระบวนการจัดการอาชีวศึกษา และ 9) คุณภาพของบัณฑิต รูปแบบประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบและกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ และการประเมินรูปแบบ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้ ผู้บริหารต้องมุ่งเน้นการนำตัวแปร 53 รายการของทั้ง 7 องค์ประกอบ มากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ แล้วใช้การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนัก ร่วมกันแก้ปัญหาโดยประยุกต์รูปแบบให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานศึกษา และนำนวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหารมาใช้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยองค์ประกอบในแต่ละด้าน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์สู่การพัฒนาารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา
2. ควรวิจัยเพื่อยืนยันองค์ประกอบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้วิธีการ CFA

References

- Boonyapo, S. (2012). **The Administration Model For Excellence Basic Educational School under the Primary Education Service Office**. Bangkok: Graduate School SilpaKorn University. [In Thai]
- Chomjai, T. (2011). **The Development of Collaborative Model for Tripartite Vocational Education System**. Doctoral Dissertation Educational Administration Graduate School Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Hatthaki, B. (2013). **A Model of Educational Quality Management for The Excellence of Smallsized School**. Doctoral Dissertation of Philosophy Program in Education Administration Faculty of Education Burapha University. [In Thai]

- Kaewpo, S. (2018). **Roles of Administrators in Promoting Student-Centered Learning Process Management in Vocational Education Schools, Nakhon Nayok Province.** Master's thesis Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
[In Thai]
- Leepairat, S. (2017). **The World-Class Standard Elementary School Quality Management Model.** Doctoral Dissertation Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University. [In Thai]
- Mokkaranurak, D. (2011). **The Scenario of Vocational Education in Thailand During the Next Decade (2011-2021).** Doctoral Dissertation Educational Administration Graduate School Khon Kaen University. [In Thai]
- Office of the Vocational Education Commission. (2022). **Excellent Center.** Bangkok: Office of the Vocational Education Commission. [In Thai]
- Phongsak, W. (2019). **A Model of School Administration towards World Class Standard of School under Office of Vocational Education Commission.** Udon Thani: Udon Thani Rajabhat University. [In Thai]
- Ratshata, T. (2019). **Development of an Excellence Management Model for Vocational Education Institution to Accommodate Thailand 4.0.** Doctoral Dissertation Higher Education Chulalongkorn University. [In Thai]
- Reunthai, S. (2018). **Management Model of the Dual Vocational Education System at the Bachelor's Degree Level in Technology or Operational Stream of Vocational Education Institutes.** Doctoral Dissertation Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University. [In Thai]